

panorama

inforegio

30

Poletje 2009

Strategija EU za regijo Baltskega morja – za trajnostno in uspešno prihodnost

UVODNIK

Dirk Ahner

3

PREGLED

Strategija EU za regijo Baltskega morja – devet držav, ena regija

4–7

INTERVJUJI

Christopher Beazley – dr. Cecilia Malmström – Jan Kozłowski – dr. Andreas Röpke

8–11

SPLOŠNO

Projekt JOSEFIN – podpora malim in srednjim podjetjem prinaša nove koristi v regijo Baltskega morja

12–13

NA TERENU

COHIBA – iskanje načinov ugotavljanja in nadziranja pritoka nevarnih snovi v Baltsko morje

14–16

ODPRAVLJANJE TEŽAV

17

SKUPNA PODLAGA

Skupno delovanje v prid regiji Baltskega morja

18–19

VEČ NA TO TEMO

20

REGIONALNE ZADEVE

Teritorialna kohezija – od kod izvira ta koncept

21

V ZAKULISJU NAŠIH PROJEKTOV

V Musikparku v Mannheimu – V centru za nano zdravje

22–23

MREŽNO POVEZOVANJE

BSCC – podregionalno sodelovanju držav Baltskega morja Konferenca o mrežnem povezovanju v Visbyju na Švedskem

24–25

26

PREJŠNJA ŠTEVILKA, NASLEDNJA ŠTEVILKA

27

KOLENDAR DOGODKOV

28

NAJ SE SLIŠI VAŠ GLAS

Fotografije (strani):

Naslovnica: Istockphoto

Strani 5, 10, 16, 21, 24, 25: © CE

Strani 5, 14, 15, 26: © Jaakko Mannio

Strani 6, 7, 12–13: © Istockphoto

Stran 8: © Baltic Sea Convention - Jenny Björkqvist

Stran 9: © Hans Doverholm, Metsahallitus

Stran 10: © Office of the Marshal of the Pomorskie Voivodeship

Stran 11: © Lisa Katharina Röpke

Strani 18, 19: © Vomare Project

Stran 22: © Musikpark Mannheim GmbH

Stran 23: © Swansea University

Urednik: Raphael Goulet, Evropska komisija, GD za regionalno politiko

Revija je natisnjena v angleščini, francoščini in nemščini na recikliranem papirju.

V 21 jezikih Evropske unije je na voljo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_sl.htm

Mnenja, izražena v tej publikaciji, so mnenja avtorjev in ne izražajo nujno stališč Evropske komisije.

Strategija Evropske unije za regijo Baltskega morja: od besed k dejanjem

Strategija EU za regijo Baltskega morja prinaša nov način sodelovanja v Uniji. Regije osmih držav članic, ki štejejo skoraj 100 milijonov ljudi, bodo lahko načrtovale, določale prednostne naloge in izvajale dejavnosti z gotovostjo, da tudi njihovi kolegi in sosedje delujejo v isti smeri, za iste cilje. To bo regiji Baltskega morja omogočilo življenje v trajnostnem okolju ter optimalen gospodarski in družbeni razvoj.

Vključenost vseh

Strategijo je zahteval Evropski svet, potem ko jo je obravnaval Evropski parlament. Kot boste lahko prebrali v tej izdaji Panorame, je bila strategija deležna izredne predanosti partnerjev in zainteresiranih strani na vseh ravneh. Če sodelujemo, lahko bolje uporabimo denar in druge vire, ki so nam na voljo za boljšo prihodnost regije. Strokovnost in energija se tako lahko izkoristita učinkoviteje in ugodne posledice zakonodaje EU lahko občutijo vsi, ki živijo v regiji.

Prvi koraki

Akcijski načrt, ki ga je pripravila Komisija, predlaga 80 projektov, ki bodo utrli pot uresničevanju 15 med seboj povezanih prednostnih nalog. Projekti so namenjeni izboljšanju stanja okolja (npr. zmanjšanju vrednosti nitratov in fosfatov v Baltskem morju), prizadevanju za blaginjo in napredek (npr. spodbujanju podjetništva), boljši dostopnosti (npr. boljšim prometnim povezavam) in povečanju varnosti (npr. boljšemu odzivanju na nesreče). Dejanske izboljšave se že izvajajo in njihov uspeh, torej uspeh strategije kot celote, je odvisen od številnih partnerjev v regiji in od podpore na najvišji politični ravni v vseh državah. Strategija ponuja okvir, po katerem se je treba ravnati, in ljudem daje gotovost, da gradijo boljšo regijo Baltskega morja. Ta številka Panorame vam predstavlja, kako ta strategija predlaga uveljavitev prednosti te regije.

Komisija, Evropski parlament, države članice in vse zainteresirane strani v regiji raziskujejo nov način sodelovanja. Način sodelovanja, ki ne temelji na denarju ali posebnih zakonih, niti na novih institucijah, ampak na želji ljudi po sodelovanju in reševanju problemov regije. Ta makroregionalna strategija, kot jo imenujemo, ni omejena z nacionalnimi ali regionalnimi mejami in tudi ni ujeta v specifična področja politik. Obstaja potreba po pozitivnih spremembah – obseg teh sprememb pa bo odvisen le od pripravljenosti partnerjev na dejanja.

Dirk Ahner

Generalni direktor, Evropska komisija
Generalni direktorat za regionalno politiko

Strategija
ponuja okvir, po katerem se je treba
ravnati, in ljudem daje gotovost,
da gradijo boljšo regijo
Baltskega morja.

STRATEGIJA EU ZA REGIJO BALTSKEGA MORJA –

DEVET DRŽAV, ENA REGIJA

Velik del 8000-kilometerske obale Baltskega morja pripada osmim državam članicam EU, ki imajo vsaka svoje prioritete in skrbi, gospodarske imperitive in politične interese. Okoli Baltskega morja kot pomorske avtoceste, vse prepogosto pa tudi odlagališča, živi skoraj sto milijonov ljudi.

Čeprav že več let poteka sodelovanje za izboljšanje stanja morja, se to še vedno slabša: zato je Evropska unija pozvala Komisijo, naj izdela vitalno strategijo, ki bo omogočila svetlejšo prihodnost regije.

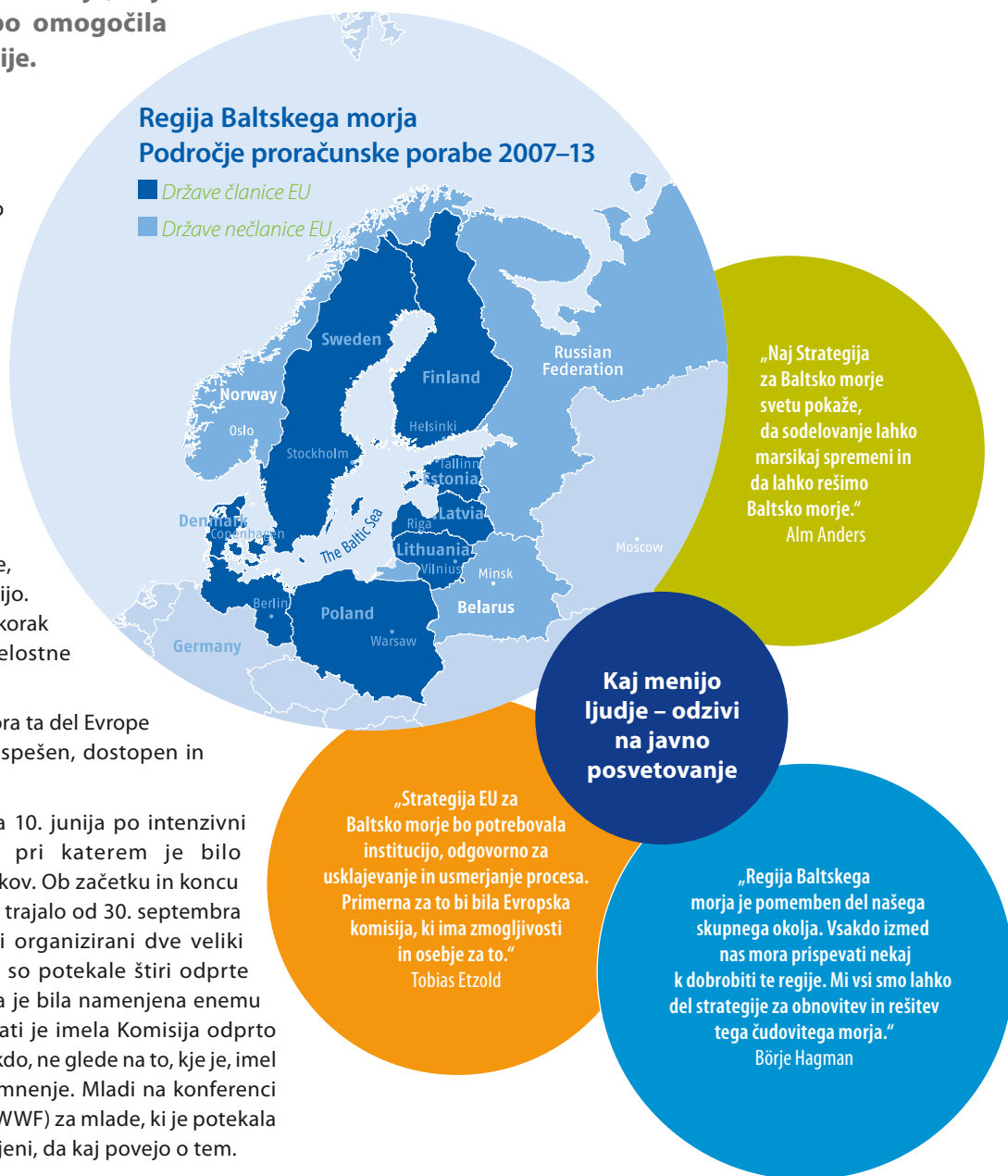
Strategija, ki je 'prva te vrste'

Maja je minilo pet let, odkar so se Poljska, Estonija, Latvija in Litva pridružile Uniji. Njihov pristop pomeni, da v osmih izmed devetih baltskih držav velja prost pretok blaga in storitev, enaka zakonodaja o kakovosti voda, poleg tega pa imajo tudi precej skupne dediščine. Ta fizična in kulturna bližina Baltiku omogoča, da postane izvrstno prizorišče za strategijo, ki je prva te vrste, saj zajema celotno makroregijo. Pomeni tudi pomemben prvi korak k regionalnemu izvajanju celostne pomorske politike.

Štirje stebri strategije so, da mora ta del Evrope postati okoljsko trajnosten, uspešen, dostopen in privlačen ter varen in stabilen.

Komisija je strategijo sprejela 10. junija po intenzivni razpravi in posvetovanju, pri katerem je bilo vključenih več kot 100 prispevkov. Ob začetku in koncu posvetovalnega obdobja, ki je trajalo od 30. septembra do 6. februarja 2009, sta bili organizirani dve veliki konferenci. V vmesnem času so potekale štiri odprte delavnice, vsaka izmed njih pa je bila namenjena enemu izmed stebrov strategije. Hkrati je imela Komisija odprto posvetovanje, v katerem je vsakdo, ne glede na to, kje je, imel priložnost, da prispeva svoje mnenje. Mladi na konferenci Svetovnega sklada za naravo (WWF) za mlade, ki je potekala v Hamburgu, so bili vsi povabljeni, da kaj povejo o tem.

In rezultat? Jasno je postalo, da vsi, ki so se oglasili, menijo, da je strategija nujno potrebna, saj so problemi regije preveč očitni, da bi jih lahko zanemarili. Pobude in politike, ki že potekajo na številnih področjih in v mnogih državah, so dobre, vendar niso usklajene med seboj in zato niso tako učinkovite, kot bi morale biti. Drugo zelo jasno sporočilo je, da mora biti strategija praktično uporabna, in ne teoretična – čas za govorjenje je mimo in regija Baltskega morja potrebuje dejanja. To se je znašlo na seznamu stvari, ki jih ljudje nočejo, namreč praznih izjav brez navedbe ukrepov, ki jih je treba izpeljati v določenih rokih.

Začetek in zagon strategije

Decembra 2007 so države članice zaprosile Komisijo in njen Generalni direktorat za regionalno politiko, ki naj bi vodil proces, naj pripravi strategijo za regijo Baltskega morja. Z njo bi se med drugim tudi lažje spoprijeli z nujnimi okoljskimi izzivi, povezanimi z Baltskim morjem. Komisija je strategijo sprejela 10. junija, skupaj s sporočilom in akcijskim načrtom, in jo poslala Parlamentu in Svetu v razpravo in potrditev.

Nekaj za vsakogar

Štirje stebri strategije so napisani tako, da ne izključujejo skoraj ničesar. Komisija se je odločila za bolj strukturiran kot selektiven pristop in je oblikovala okvir, ki je sestavljen iz prednostnih nalog, kontinuiranih ukrepov in projektov z določenim rokom končanja. Tako je ustvarila metodologijo, ki bo trajala, hkrati pa je prilagodljiva, saj se posamezni cilji in sredstva za doseganje teh ciljev spreminjajo glede na razvoj regije.

To ne pomeni samo, da se strategija lahko uporablja za strukturiranje pristopa k regiji v prihodnjih letih, ampak tudi vsaki udeleženci – Švedski, Finski, Estoniji, Latviji, Litvi, Poljski, Nemčiji in Danski – omogoča upoštevanje lastnih prednostnih nalog v okviru strategije. Vse udeležence niso sprejele vseh prednostnih nalog, ima pa vsaka izmed njih svojo prednostno nalogo, ki jo izvaja.

Strategija predlaga v prvi vrsti uporabo okvira severne dimenzije, skupne politike EU, Rusije, Norveške in Islandije za zunanje vidike sodelovanja, vendar z možnostjo uporabe drugih poti (na primer Sveta baltiških držav), kadar so koristne. Rusija in druge sosednje države so sporočile, da pozitivno dojemajo prizadevanja EU, da jih obvešča, in EU se veseli sodelovanja z njimi pri zadevah splošnega interesa.

Strategija na tej stopnji ne zahteva nobenega dodatnega financiranja – bolj gre za vprašanje usklajevanja veliko ljudi in organizacij, ki so v to vključene po celotni regiji, in za doseganje največje možne koristi od uveljavljenih načinov delovanja nacionalnih in evropskih politik. Strategija je bolj praktična kot idealistična in se dotika mnogih vidikov vsakdanjega življenja v regiji. Tako bodo na primer novi projekti prispevali k zmanjševanju visoke stopnje onesnaženja morja, izboljšali transportne sisteme in energetska omrežja ter okrepili zaščito v najhujših nujnih primerih na morju in kopnem.

Lahko reči, toda kje začeti?

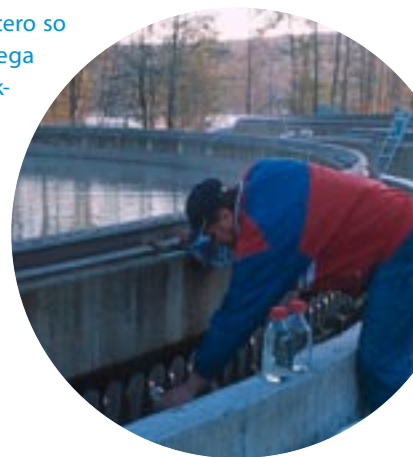
Strategija je hitro stekla s predlogi, oprtimi na ukrepe, ki se že izvajajo, čeprav na raznih koncih, v želji po rešitvi glavnih izzivov in izkoriščanju največjih priložnosti. Tu je nekaj zamisli.

TRAJNOSTNO OKOLJE

Baltsko morje, ki je povprečno globoko samo 58 metrov, izgublja svojo kakovost in biotsko raznovrstnost zaradi prekomernega odvajanja nitratov in fosfatov iz kmetijstva, industrije in gospodinjstev. Ti se stekajo v morje in povzročajo vse večjo evtrofikacijo. Zaradi tega cvetenja alg se velike površine morja spreminjajo v smrdečo zeleno sluz, ki vodi odzema kisik in ubija mnoge vrste, ki živijo v prizadetem območju. Več kot 30 let traja, da se voda popolnoma izmenja, torej je onesnaževanje prav poseben problem.

Nekatere zamisli v strategiji se opirajo na ukrepe, ki so bili v regiji že sprejeti za izločitev fosfatov iz detergentov. Če bodo vsi detergenti brez fosfatov, se bo količina fosfatov, ki pristanejo v Baltskem morju, zmanjšala za četrtino, zaradi česar bo manj cvetenja alg.

Formalna mreža strokovnih svetovalcev za okoljske zadeve v kmetijstvu, v katero so vključene vse države okoli Baltskega morja, mora spodbujati najboljše prakse, ki čim bolj zmanjšajo odtekanje gnojil in hkrati ohranjajo ali celo izboljšujejo produktivnost.

Čeprav strategija sama nima svojega financiranja, bo Baltik med letoma 2007 in 2013 dobil sredstva za regijsko politiko in druga sredstva EU.

- **Da bi Baltik postal okoljsko trajnosten,** je zagotovljenih skupno 9,8 milijarde evrov, vključno s 3,1 milijarde evrov za čiščenje odpadnih voda.
- **Da bi Baltik postal konkurenčen,** je namenjenih skupno 6,7 milijarde evrov, vključno z 2,4 milijarde evrov za inovativnost v MSP.
- **Da bi Baltik postal dostopen,** je namenjenih skupno 27,1 milijarde evrov: za informacijsko družbo 1,4 milijarde evrov; promet 23,2 milijarde evrov; energetiko 2,6 milijarde evrov.
- **Da bi Baltik postal varen in stabilen zaradi preprečevanja tveganja,** je namenjenih skupno 607 milijonov evrov.

POVEČANJE BLAGINJE

Največja šibkost regije je nizka raven notranjega konkurenčnega pritiska. Nekatere države v regiji nimajo dovolj velikega trga za spodbujanje potrebne konkurenčnosti. Edina rešitev je tesnejša povezava regije. Leta 2005 je bilo ocenjeno, da tipična mednarodna transakcija vključuje približno 30 udeležencev, 40 izvirnih dokumentov in 360 kopij.

Z Direktivo o storitvah se želi doseči pravi enotni trg storitev v EU z zmanjšanjem birokracije in pomočjo ljudem pri ustanavljanju podjetij ali preselitvi v tujino. Vendar je v baltski regiji uporaba te strategije nepravilna in nepovezana. Strategija vsebuje ukrepe za učinkovitejšo rabo direktive, pospeševanje trgovine in zagotavljanje večjih možnosti za MSP.

Da bi pomagali bodočim podjetnikom, potrebujemo ponudbo boljših storitev izobraževanja, zato strategija predlaga ustanovitev elitnih fakultet in univerz. To bi zagotavljalo kakovost in združevalo oddelke z istih področij v različnih izobraževalnih središčih. Strategija se osredotoča tudi na spodbujanje prostega pretoka ljudi po regiji z namenom izobraževanja ali poučevanja.

BOLJ DOSTOPNA IN PRIVLAČNA REGIJA

Vzhod in sever sta preveč ločena od preostale Unije in sta vse bolj samo prehod iz Azije. Severna Finska, Švedska in baltske države imajo najnižjo stopnjo dostopnosti v vsej Evropi. Oskrba z energijo in energetska varnost sta prav tako razlog za skrb v regiji, saj ima le malo lastnih virov energije. Odvisna je od uvoza, vendar neustrezne povezave pomenijo, da je težko zagotoviti varno preskrbo z energijo.

Če nameravate potovati od Varšave do Talina, se boste verjetno raje odločili za letalo. Potovanje z vlakom traja 36 ur in je prav gotovo nepriljubljeno za ljudi, ki nimajo veliko časa. Zaradi potrebe po okolju prijaznih prevoznih sredstvih je železniški prevoz dobra alternativa in zato strategija predlaga uresničitev cilja Rail Baltica, ki naj bi do leta 2013 vzpostavil povezavo med Varšavo in Talinom s hitrostjo 120 km na uro.

Energija je ključno vprašanje za regijo – in odločilnega pomena za to, da postane privlačna kot kraj bivanja. Tudi v tem primeru strategija praktično in neposredno spodbuja ukrepe. Določa načine dopolnjevanja energetskih povezav med baltičkimi državami in širšo regijo tako, da podpira načrt notranje povezave držav ob Baltskem morju in visokonapetostno povezavo med Švedsko in Litvo. In podpora ni samo na papirju. 500 milijonov evrov bo EU vložila v plinsko in električno infrastrukturo v tej regiji.

VARNOST IN ZAŠČITA, NAJPOMEMBNEJŠE VPRAŠANJE

Obseg pomorskega prometa se bo verjetno povečal in ko bodo orjaški tankerji prevažali nafto po morju, kot da bi bilo avtocesta, je nevarnost nesreč zelo realna. Med letoma 2000 in 2007 se je prevoz nafte po Baltskem morju več kot podvojil in dosegel 171 milijonov ton. V težkih zimskih razmerah se tveganje še poveča in ladje pogosto niso ustrezno utrjene za ledene razmere. Tudi organizirani kriminal pripomore k temu, da je regija manj varna. Zaradi njegove lege gospodarske in družbene razmere na Baltiku zaostrujejo pojav kriminala.

Ker ima regija obsežne zunanje meje, potrebuje skladne čezmejne ukrepe, ki bodo preprečevali trgovino z ljudmi, mamili in orožjem. Koristni bi bili sistemi izmenjave med mejnimi stražami, vključno s sodelovanjem med pomorskimi organi pregona. Akcijski načrt strategije predlaga načine usklajevanja boja proti kriminalu z vključevanjem organizacij, da bi bolje sodelovale. Predlaga združitve sil za sestavo: organov pregona, mobilnih patrolnih oddelkov, preiskovalnih enot, obveščevalnih enot za skupno uporabo opreme in več sodelovanja pri razvoju, nakupu, postavitvi in uporabi tehnologije.

Za spopadanje s tveganjem na morju akcijski načrt med drugim navaja ustanovitev integriranega omrežja za poročanje in spremljanje vseh pomorskih dejavnosti, kot so varnost v pomorskem prometu, varstvo morskega okolja, nadzor nad ribištvom, carina, mejne straže in organi pregona.

Zakaj je Baltsko morje tako posebno?

Ekosistem tega morja je edinstven – skoraj sveža voda priteka v njegov severni del, ki je tudi do pol leta pod ledom.

Kjer se Severno morje sreča z Baltskim, pri ožini Öresund, je voda slana. To izrazito nasprotje ustvarja enkratni ekosistem, v katerem so vrste dobro uglasene z različnimi stopnjami slanosti. Tako občutljivo ravnotežje je razlog za to, da se ta ekosistem še posebej ranljivo odziva na spremembe, naj bo to v njegovi fizični in kemični sestavi ali strukturi prehranskega omrežja.

Porečje okrog Baltika, iz katerega priteka voda v morje, je približno štirikrat večje od površine morja. Približno 20% se ga uporablja za kmetijstvo in pašništvo, preostala območja pa so gosto poseljena, tako da je pomanjkljivo čiščenje odtočnih in odpadnih voda ključni dejavnik za cvetenje alg.

Države ob morju so bile od nekdaj trgovski partnerji. Vikingi so v zgodnjem srednjem veku zgradili svoj trgovski imperij okoli tega območja, saj je bilo bogato s krznom, jantarjem, lesom in lesnim katranom.

Med 13. in 17. stoletjem je na Baltiku vladala Hanzeatska liga, ki je postala najmočnejša gospodarska sila v severni Evropi in je morje uporabljala za svoje trgovske poti.

Ta skupna dediščina, ki traja že več kot tisoč let, tvori temelj, na katerem je treba graditi strategijo, ki bo omogočila, da bo Baltik postal evropska zgodba o uspehu, s tako svetlo in razgibano prihodnostjo, kot je bila njegova preteklost.

CHRISTOPHER BEAZLEY

Nekdanji poslanec Evropskega parlamenta

Christopher Beazley je ustanovni član parlamentarne medskupine Baltska Evropa in je bil aktivno udeležen pri razvijanju Strategije za regijo Baltskega morja.

Strategija pomeni prelomno točko za regijo Baltskega morja. Kaj najbolj upate, da bo čez deset let drugače?

- Da bo učinkovit enotni trg EU nadomestil zdajšnje razlike v gospodarski storilnosti in perspektivnosti osmih obalnih držav.
- Da bo šlo ekološkemu zdravju Baltskega morja spet na bolje.
- Da bo spet vzpostavljena naravna skladnost – gospodarska, okoljska, socialna, politična in kulturna –, ki je obstajala stoletja pred paktom Hitler-Stalin, Molotov-Ribbentrop.

Vprašanja, ki jih je treba reševati v povezavi s to regijo in v povezavi z morjem, so težavna. Za katera izmed teh predvidevate, da bodo največji izziv?

- Zadovoljivo preseči posledice in nadomestiti škodo za polstoletno zapostavljenost regije Baltskega morja zaradi delitve Evrope zaradi hladne vojne.
- Zagotoviti, da bo strategija pravilno izvajana kot taka, in ne le kot vrsta nepovezanih projektov. Strategija daje zagon, tako da ena akcija sledi drugi in da javnost, preostala Evropa in tisti zunaj EU, razumejo pomembnost tega procesa.

- Zagotoviti, da bo imelo ‚vodenje‘ strategije politično podporo vlad osmih obalnih držav in da se bodo Svet, Komisija, Parlament in neposredno vpletene regijske in krajevne oblasti učinkovito povezovali ter zagotavljali preglednost in udeležbo javnosti.

Katere so po vašem mnenju največje ovire za uspešno izvajanje strategije?

Čeprav moramo strategijo razumeti kot celoto – vsak njen element je v interakciji s preostalimi –, sta verjetno najtežavnejši področji kultura in izobraževanje. Strategija parlamenta za odnose EU-Baltik je opredelila številna področja za posebne dejavnosti: izmenjava študentov/učiteljev – razumevanje skupne dediščine EU in Baltika, skupni raziskovalni programi univerz/industrije in turistične možnosti.

Najbolj ambiciozen predlog je oblikovanje ‚elitnih‘ baltskih univerz, ki bodo pod enakimi pogoji konkurenčne uglednim univerzam v ZDA in EU.

Na področju kulture ne smemo podcenjevati pomena pesmi, glasbe, literature, legend in umetnosti na splošno in jih moramo promovirati po vsem svetu.

„ Čeprav moramo na strategijo gledati kot na celoto – vsak njen element je prepleten z drugimi –, sta verjetno najtežavnejši področji kultura in izobraževanje. “

Dr. CECILIA MALMSTRÖM

Švedska ministrica za evropske zadeve

Strategija pomeni prelomno točko za regijo Baltskega morja. Kaj najbolj upate, da bo čez deset let drugače?

Danes imamo osem držav regije Baltskega morja, ki so članice Evropske unije in vključene v njen notranji trg. To je prispevalo k pozitivnemu razvoju regije že od začetka 90. let. Vendar so pred nami še vedno veliki izzivi, ki se jih moramo lotiti skupaj in jih rešiti v tesnem medsebojnem sodelovanju.

Upam, da bo čez deset let strategija pripomogla k temu, da se bosta povezanost in konkurenčnost regije Baltskega morja okrepili in da bo Baltsko morje mnogo bolj zdravo, kot je danes.

Vprašanja v zvezi z regijo in morjem, ki jih je treba rešiti, so težavna. Katera izmed teh bodo po vaših pričakovanjih največji izziv?

Pomembno je, da zagotovimo, da bodo sprejeti ukrepi spodbudili rast v regiji Baltskega morja in da ne bodo delovali proti ukrepom za izboljšanje stanja Baltskega morja. Gospodarske krize ne smemo razumeti kot grožnjo za stanje Baltskega morja, ampak kot priložnost, da regijo spremenimo v trajnostno in ekološko učinkovito regijo.

Pomembno je tudi, da države Baltskega morja same prevzamejo odgovornost za izvajanje konkretnih ukrepov. Poleg tega strategija ne sme nadomeščati ali podvajati uveljavljenega sodelovanja, ampak ga mora dopolnjevati. Drug izziv je umestitev strategije na lokalni in regionalni ravni.

Kako bo strategija za regijo Baltskega morja obravnavana med švedskim predsedovanjem?

Strategija za regijo Baltskega morja bo predstavljena na Svetu za splošne zadeve in zunanje odnose, ki se bo sestal julija in Evropski svet jo bo sprejel na oktobrskem vrhu, tako da bo čim prej po tem pripravljena za izvajanje. Dva dni, 17. in 18. septembra, bo švedski predsednik v Stockholmu gostil ministrsko konferenco na temo makroregijskega sodelovanja.

Eden izmed največjih izzivov bo premostitev razlik v regiji Baltskega morja.

JAN KOZŁOWSKI

Maršal Pomorjanskega vojvodstva na Poljskem

Strategija pomeni prelomno točko za regijo Baltskega morja. Kaj najbolj upate, da bo čez deset let drugače?

Učinkovita strategija za regijo Baltskega morja je precej velikopotezen cilj, vendar si moramo prizadevati za vse več, da bi lahko bili uspešni. Čez deset let bi radi imeli dobro povezano strategijo za to širšo regijo. Strategijo, ki bo med drugim spodbujala tudi prometne povezave med območji v regiji in zunaj nje, torej tudi povezave z južno Evropo in Azijo. Da bi to dosegli, se ne moremo osredotočati samo na posamezne dele te regije.

Drug pomemben cilj je varnost preskrbe z energijo, torej ustrezna raznovrstnost njene dobave in distribucije. Potrebujemo tudi konkurenčno in inovativno regijo – in tudi zato jo moramo obravnavati kot celoto. Potrebujemo dobro usklajene rešitve, ki pokrivajo celotno regijo, in ne le tu pa tam nekaterih točk inovacij.

Ne nazadnje mora regija Baltskega morja zaradi našega izvajanja akcijskega načrta v okviru te strategije postati privlačnejša za življenje, študij in naložbe.

Vprašanja v zvezi z regijo in morjem, ki jih je treba rešiti, so težavna. Katera izmed teh bodo po vaših pričakovanjih največji izziv?

Glede na zdajšnje razmere bo eden izmed največjih izzivov premostitev razlik v regiji Baltskega morja. Da bi nam to uspelo, moramo združiti nadaljnja vlaganja v to, kar še vedno primanjkuje v manj razvitih regijah, zlasti v infrastrukturo, z razvijanjem visoko zastavljenih ciljev, na primer da bi celotna regija postala bolj inovativna in pomembno središče znanja in izobraževanja.

Poleg tega predvidevam, da bo velika težava tudi zagotavljanje zadovoljive stopnje vključenosti Rusije. Brez tega bo uspeh na podlagi dobrososedskega partnerstva težje dosegljiv. Prepričan sem tudi, da regija za svojo uspešnost potrebuje močnejši čut za baltsko identiteto in sodelovati moramo pri vseh vidikih te regije. Seveda to ne pomeni, da se moramo zapreti pred drugimi deli sveta.

Ali Strategija za regijo Baltskega morja in njen akcijski načrt po vašem razumevanju izpolnjujeta vaša pričakovanja? Ali se lahko s to strategijo doseže cilj uspešne, privlačne, dostopne, okoljsko čiste in varne regije?

Torej, najprej je to za vse nas prvi tovrsten poskus in zadeve so zelo zahtevne. Težko je tudi najti pravo ravnovesje med ambicijami posameznih držav ali regij in skupnimi cilji Baltika kot celote.

Ko berem ta dokument – oziroma njegov osnutek, s katerim smo se doslej seznanili –, se mi zdi, da bi nas lahko razočaralo to, da nimamo dobro utemeljene, celovite strategije, ki bi pokrivala celotno regijo Baltskega morja. Namesto tega imamo več vodilnih projektov brez jasnih izbirnih meril ali jasne vloge.

Presenetljivo je tudi, da se strategija za pomorsko regijo sploh ne ukvarja s pomorskim gospodarstvom – izpuščena so pristanišča in ladjedelnice. Prav tako preseneča, da čeprav je v dokumentu omenjen turizem, v njem povsem manjka omemba bogatih kulturnih vidikov – kultura pomeni naše korenine in je tudi pomembna sestavina dobrega razvoja in dobrih življenjskih pogojev.

Ne nazadnje pa si težko predstavljamo uspešno izvajanje katere koli strategije, če zanjo ni dodeljenih ustreznih sredstev. Vendar razumemo, da je to šele začetek dolgotrajnega procesa in da je na voljo še dovolj časa za izboljšanje dobrih dosežkov dosedanjega dela. Seveda pa moramo pri tem največ pozornosti posvetiti upoštevanju pravil subsidiarnosti in preglednosti.

“ Gospodarske krize ne smemo razumeti kot grožnjo za položaj Baltskega morja. ”

Dr. ANDREAS RÖPKE

Vodja Oddelka za varstvo morja na Ministrstvu za kmetijstvo, okolje in varstvo potrošnikov v nemški zvezni deželi Mecklenburg-Vorpommern

Strategija pomeni prelomno točko za regijo Baltskega morja. Kaj najbolj upate, da bo čez deset let drugače?

Resnično upam, da bodo čez deset let odločitve, ki jih je treba sprejeti, in ukrepi, ki jih je treba izvajati v različnih sektorjih, kot so kmetijstvo, vodno gospodarstvo, transport ali ribištvo, temeljili na povezanem načrtovanju in upravnih postopkih. Ti morajo biti usmerjeni k skupnemu cilju, da bi regija Baltskega morja za EU in za ves svet postala model trajnostnega gospodarjenja in zdravega okolja.

Strategija bi dejansko lahko zaznamovala prelomno točko za to regijo. Narediti je treba korak naprej v smer pristopa povezane in medsektorske politike. Upam, da bo to pripomoglo k preseganju stare sektorske in nacionalne miselnosti in delovanja, kar je povzročilo številne težave, s katerimi se ukvarjamo danes. Okoljsko škodo v Baltskem morju lahko vidimo kot posledico kratkovidnega zgrešenega ravnanja s skupno naravno dediščino. Preveč politik, ki so vplivale na isto regijo, v različnih nacionalnih in mednarodnih razsežnostih, se je vodilo neodvisno drugo od druge. Očitno je to pripeljalo do sistema, ki ni bil zmožen optimalno upravljati virov in ni bil v skladu s posebnimi potrebami ljudi in okolja okoli Baltskega morja.

Okoljski problemi v Baltskem morju, kot so eutrofikacija in čezmerni ribolov, ob tem pa še zastrupitev in uničenje habitatov, so verjetno rešljivi samo s skupnim trajnostnim razvojem na podlagi ekosistemskega pristopa, kot ga predlaga akcijski načrt Helsinške komisije (HELCOM) za Baltsko morje. To bo imelo pomembno vlogo pri izvajanju strategije.

Vprašanja v zvezi s to regijo in morjem, ki jih je treba rešiti, so težavna. Katera izmed teh bodo po vaših pričakovanjih največji izziv?

Po mojem mnenju bo daleč največji izziv v naslednjih desetletjih eutrofikacija Baltskega morja z vsemi njenimi negativnimi učinki, kot so cvetenje alg in cianobakterij, pomanjkanje kisika in mrtva območja. Eutrofikacijo povzroča preobremenitev s hranilnimi snovmi za rastline, ki večinoma izvira s kopnega. Baltsko morje je zelo izpostavljeno eutrofikaciji, ker je v njem razmeroma malo izmenjave vode. Zato se vsaka snov nalaga, če se je dovaja več, kot se je odvaja. V tem smislu sta najpomembnejši hranilni snovi fosfat in nitrat. Dovajanje nitrata je le težko

obvladljivo, ker izvira iz številnih razpršenih kmetijskih virov v porečju. Uveljavljanje strožjih standardov za kakovost vode, kot to izhaja iz Okvirne direktive EU o vodah v kmetijski praksi in v skupni kmetijski politiki EU (SKP), bo velik izziv. Upravniki voda in kmetijstva ter kmetovalci se morajo med seboj pogovoriti, da bi lahko našli rešitve v praksi. Strategija omogoča temelj za tak medsektorski pristop.

Katere so po vašem mnenju največje ovire za uspešno izvajanje strategije?

V nasprotju z direktivami EU strategija ni pravno zavezujoča. Nekateri bodo verjetno poskušali uporabiti strategijo in akcijski načrt kot nekakšno kanglo za zalivanje, da bi pritegnili denar v regijo in tako financirali vse mogoče vrste projektov, ki ne prinašajo nič novega. Po mojem mnenju to ne bi bilo v duhu te strategije. Potrebujemo zelo močno administrativno vključenost Komisije, ki bi lahko nadzirala povezovanje sektorjev in navzkrižno skladnost. Vsak posamezen projekt mora voditi k temu, da bo koristil vsem v regiji in okolju Baltskega morja.

Vsak posamezen projekt mora voditi k temu, da vsakdo nekaj pridobi, kar velja za vse ljudi v regiji in za okolje Baltskega morja.

PODPORA MSP PRINAŠA NOVE UGODNOSTI ZA REGIJO BALTSKEGA MORJA.

Uvod

Mnogo držav sodeluje z načrtovalci regijske politike v Komisiji, da bi regija Baltskega morja postala boljši kraj za življenje in delo. Osem izmed teh je držav članic EU, ki lahko uporabljajo sredstva evropskih regionalnih skladov za vitalen zagon novih poslovnih dejavnosti in znanstvenih projektov, ki presegajo nacionalne meje. Vsi projekti imajo skupni cilj združevanja baltiških držav z namenom, da bi regija postala zanimiva za naložbe, delo in življenje.

Od januarja 2009 do aprila 2012 bo projekt JOSEFIN prejel:

- več kot 3,5 milijona evrov podpore iz ESRR za program transnacionalnega sodelovanja v regiji Baltskega morja;
 - skoraj 0,6 milijona evrov od sodelujočih držav;
- skupaj** več kot 4 milijone evrov.

Podpiranje skupnih virov

Baltska regija je bogata z naravnimi viri – ključnimi sredstvi za razvoj v prihodnosti.

Morski in zemeljski viri so pomembno gospodarsko premoženje in s previdnim upravljanjem lahko nudijo zelo privlačno okolje za prebivalce in obiskovalce. Številna podjetja in znanstveni projekti se posvečajo ohranjanju in izboljševanju stanja okolja.

Dobri obeti za mesta in regije

Številni financirani projekti bodo izboljšali urbanistično načrtovanje in skrbeli za to, da bo nov razvoj upošteval potrebe ljudi in izboljšal kakovost življenja za tiste, ki živijo in delajo v mestnih območjih.

Spodbujanje inovativnosti

Podjetja, ki so se že izkazala za inovativna, lahko izboljšajo svoje poslovne možnosti s pobudami, kot je JOSEFIN, tako da se razvijejo v večje in zanesljivejše delodajalce, ki lahko prestanejo preizkušnjo časa.

Novi načini za doseganje trajnih koristi

Pobuda JOSEFIN – pomoč malim podjetjem pri uveljavljanju

JOSEFIN – uporaba inovativnih ocen tveganja koristi vlagateljem ter malim in srednjim podjetjem (MSP). Hkrati z razvijanjem tehnik ocenjevanja tveganja nov transnacionalni sklad daje potrebna jamstva za vlagatelje, da jih spodbudi k naložbam in pripomore k temu, da poslovna dejavnost v regiji dobi večjo mednarodno razsežnost. Partnerstvo JOSEFIN pričakuje vloge MSP, da bi jim pomagalo pri uresničevanju inovativnih projektov in razvijanju novih poslovnih dejavnosti v tujini.

Torsten Mehlhorn, vodja projektov v berlinski banki Investitionsbank, je pojasnil: „Izkušnje s podjetjem informacijske tehnologije iz Berlina, Condat AG, so nam pokazale, kako koristna bi lahko bila pobuda JOSEFIN. S tem podjetjem smo sodelovali pri iskanju ustreznega financiranja in tehnične podpore, kar mu je odprlo vrata na kitajski trg za njegove sisteme informacijske tehnologije. Pri tem smo ugotovili, da je mnogo vrst praktične podpore podjetništvu, ki smo jih nato vključili v JOSEFIN.“

Storitve po meri za podjetja

JOSEFIN zagotavlja posebna usposabljanja za MSP, ki načrtujejo mednarodno sodelovanje in vlagajo zahtevke za sredstva.

Ko je to storjeno, JOSEFIN poskrbi za to, da je financiranje hitreje na voljo prek njegovega transnacionalnega jamstvenega sklada, zavarovanega z evropskim premostitvenim posojilom.

Tveganja za podjetja in banke so zaradi tega solidnega modela delitve tveganj bistveno manjša. Na vsakem koraku je na voljo strokovno znanje o tem, kako podjetja lahko uspevajo v tej edinstveni regiji in svojo prihodnost uspešno gradijo z mednarodnimi projekti.

Finančna moč za MSP

JOSEFIN se zavzema za potrebe MSP, ker so se taka podjetja skozi zgodovino izkazala za prilagodljiva in inovativna pri izkoriščanju poslovnih priložnosti. Ob dodatni podpori se lahko razširijo onkraj lokalnega trga in svoje zamisli razvijejo v mednarodno sodelovanje, ki je poslovno uspešno in koristno za širšo regijo.

Večja dostopnost regije

Nekateri projekti se osredotočajo na vprašanje, kako bi ta regija postala dostopnejša za podjetnike zunaj baltske regije in kako bi jih spodbudili k potovanju in poslovanju na širšem območju. Takšno odpiranje regije ima neposredne poslovne koristi in dolgoročne ugodnosti zaradi socialnih povezav.

COHIBA – ISKANJE NAČINOV UGOTAVLJANJA IN NADZIRANJA PRITOKA NEVARNIH SNOVI V BALTSKO MORJE

V laboratoriju luminiscenčne bakterije hitro ugašajo, kar je naraven svetlobni kazalnik za merjenje visoke stopnje strupenih snovi v vodi, v kateri plavajo. To je preprost in jasen znak, da je ugotavljanje, katere kemične spojine se sproščajo, kje in v kakšnem obsegu, ključnega pomena za zdravje Baltskega morja, v njem živečih vrst in ljudi, ki ga uporabljajo.

COHIBA ima namen opravljati prav to nalogo. Panorama se je v Helsinkih pogovarjala z ustanovitelji projekta, znanstveniki in menedžerji, da bi ugotovila, kako COHIBA nadzira nevarne snovi v regiji Baltskega morja.

Od januarja 2009 do januarja 2021 bo projekt COHIBA – nadzor nevarnih snovi v regiji Baltskega morja – prejel:

- 3,8 milijona evrov iz programskih skladov za regijo Baltskega morja;
- 1,2 milijona evrov iz proračunov držav udeleženk, kar je skupaj 4,9 milijona evrov.

Imate vodoodporen plašč? Prav gotovo pa imate pohištvo, zaščiten proti ognju. Kemične snovi imajo zapleteno vlogo v življenju nas vseh – nam le koristijo ali celo rešujejo življenja. Poglejte naokrog po svojem domu in videli boste sijoče lake, detergente, zdravila – detergente in gnojila se uporablja za to, da dobite svoj vsakdanji kruh –, vse to zahteva kompleksne sestavine kemičnih dejavnikov. Mnogi končajo v odpadnih vodah, od katerih se jih nekaj prečisti, večina pa ne.

COHIBA budno pazi na 11 snovi, ki so bile določene kot prednostne in jih je treba spremljati v Baltskem morju. Meri se količino izpuščene vode iz čistilnih naprav in tekočino, ki odteka iz smetišč, in opravljajo se poskusi za ugotavljanje vplivov teh snovi na občutljivi ekosistem Baltskega morja. Razpon snovi sega od sestavin, ki so bile proizvedene šele pred kratkim, do tistih, ki jih vodje projekta ironično imenujejo „stari prijatelji“, to sta živo srebro in kadmij, ta življenjsko pomemben nadzor pa omogočajo sredstva regionalnih skladov EU.

COHIBA – znanje je sila sprememb

Namen nadziranja ni samo ugotavljanje trenutnega stanja, ampak je lahko tudi podlaga za nove politike v obmorskih državah. Upajo, da bodo zbrani podatki temelj za drugačno uporabo kemikalij v industriji, čiščenje odpadkov in spreminjanje kmetijskih praks. Informacije bodo uporabljene pri razvijanju nacionalnih programov in registrov, tako da bodo tisti, ki uporabljajo zadevne kemikalije, seznanjeni z njihovim vplivom na okolje in s tem, kaj lahko naredijo, da ublažijo ta vpliv.

„Niti oblast niti javnost nista dovolj seznanjeni z nadzorom kemikalij – informacije morajo krožiti,“ pravi Kai Forsius, odgovoren za razvoj projekta.

Sestavili smo nekatere modele vzorcev odtekanja hranilnih snovi, vendar je potreba po več informacijah o nevarnih snoveh zelo nujna. „Več moramo izvedeti o tem, kaj prihaja od kod in kakšen je učinek,“ razlaga Forsius.

Projekt COHIBA bo kot del HELCOM-ovega akcijskega načrta za Baltsko morje, ki predvideva izrazito zmanjšanje onesnaževanja in obnovitev dobrega ekološkega stanja do leta 2021, ugotavljal razsežnosti problema in razvijal stroškovno učinkovite rešitve.

Od kod prihajajo nevarne snovi? Kje pristanejo? Kakšen je njihov vpliv?

V projekt je vključenih približno 200 ljudi, nekateri med njimi so znanstveniki, ki opravljajo testiranja in analize 240 vzorcev, vsako leto zbranih za projekt COHIBA in preiskavo v njegovih laboratorijih po celotni regiji.

COHIBA – del celote

Projekt COHIBA, ki je začel delovati v začetku leta 2009, je samo eden izmed ukrepov za izboljšanje stanja Baltskega morja in regije okoli njega.

Celostna pomorska politika EU s poudarkom na politikah, ki upoštevajo celostno podobo v nasprotju z osredotočanjem na posamezen sektor, je bila sprejeta leta 2008.

Dopolnjevala jo bo strategija EU za regijo Baltskega morja 2009, ki jo usmerja Generalni direktorat za regionalno politiko Evropske komisije, v njej pa je jasno določeno, kako so prednostna področja med seboj prepletena.

Ne nazadnje je leta 2007 začela veljati Uredba REACH, zahteve Evropske komisije za registracijo kemikalij. Tudi ta bo imela ključno vlogo pri zmanjševanju količine nevarnih kemikalij, ki se sproščajo v okolje.

Kemik analizira eno spojino ali družino spojin v vseh vzorcih. Logistika je zapletena in časovne omejitve so stroge, vzorci morajo v laboratorij prispeti v 24 urah po odvzemu, da se jih lahko stabilizira. Če niso hitro stabilizirani, začnejo spojine razpadati.

Druga težava se pojavlja v zvezi z vprašanjem, kje naj se opravi testiranje. Projekt testira vodo, odvzeto iz glavnih čistilnih naprav, ki jih predlaga država udeleženka. Vendar ni preprosto vedeti, kateri je pravi vir za preverjanje določene spojine. Precej verjetno je, da se prioriteta kemikalija uporablja na drugem kraju ali je čiščena v drugi čistilni napravi. Tarja Nakari, biologinja v okviru projekta, pojasnjuje: „Biotesti so ključni. Neka kemikalija lahko obstaja v okolju, pa se njen obstoj ne pokaže pri kemični analizi vzorcev vode. Podobno velja, da se nekaj lahko najde v vzorcih vode, ne pa v okolju, zato se z biotesti opravlja navzkrižno preverjanje.“

Biologi projekta COHIBA iščejo vrsto kazalnikov: toksičnost v ribjih jetrih; reakcije luminiscenčnih bakterij in plodnost

različnih vrst – povzročitelji motenj pri žlezah z notranjim izločanjem, vključno s kemikalijami, ki vplivajo na plodnost, so še poseben problem, tako kot dioksini, katerih raven pri baltskemu sledu presega varnostne mejne vrednosti EU. Snovi, ki jih je treba analizirati, ne zmanjka.

Splošni cilj je ustvariti čim bolj popoln okvir virov in vnašanje problematičnih snovi, ki so povezane z učinki na okolje Baltskega morja. K temu spada:

- ocenjevanje vzorcev izpustov in njihovih poti do morskega okolja Baltskega morja;
- ugotavljanje najpomembnejših virov z vrednotenjem dostopnih informacij o vzorcih uporabe in izpustov;
- razumevanje povezave med izpusti in učinki na morsko okolje.

Onesnaževanje, nespoštovanje meja

Več držav mora sodelovati, da bo projekt COHIBA uspešen, saj onesnaževanje Baltskega morja ni nekaj, s čimer bi se lahko spopadala posamezna država. Toda ali je politična volja, spoznanje te nujnosti? Forsius meni, da volja je, vendar vlada tudi pomanjkanje finančnih virov: „Vzpostavitev različnih sistemov, kot so registri, je kar precej draga in nekatere baltske države imajo majhne uprave in primanjkuje jim virov – zanje to ni tako preprosto.“ Druge države v regiji so boljše pri ocenjevanju virov in uporabe nevarnih snovi in lažje nadzirajo njihovo uporabo.

Ko Forsius srečuje nacionalne strokovnjake in jim na konferencah predstavlja svoj projekt, ugotavlja, da si manjše baltske države zelo želijo pomoči. Vendar pa, kot pojasnjuje, so obremenjene s številnimi nalogami in trenutna finančna kriza tudi izčrpa že tako omejena sredstva. „Države imajo vse manj denarja in hkrati se od njih zahteva več,“ pravi Forsius.

In tudi če vse baltske države naredijo vse, kar je v njihovi moči, in zmanjšajo količine izpustov, je treba ukrepati v širšem geografskem območju. „Ne pomaga nam kaj dosti, če smo brezhubni v baltskih državah, še vedno moramo postavljati zahteve tudi za območja, ki niso v neposredni bližini morja.“ 40% onesnaževal, ki zastrupljajo morje po zraku, prihajajo iz držav, ki so daleč od baltske regije, na primer Združeno kraljestvo.

HELCOM – Konvencija o varstvu morskega okolja območja Baltskega morja

Leta 1974 so številne države, ki mejijo na Baltik, podpisale Helsinško konvencijo, ta je bila leta 1992 posodobljena z novo konvencijo, ki je bila podpisana kot odziv na spreminjajoča se okoljska načela in spremenjeno geopolitično okolje.

Kot so to določile vse vpletene države, organizacija usklajuje regionalno spremljanje in izdaja znanstvena vrednotenja stanja številnih elementov, od katerih je odvisno dobro stanje morja. Kot oblikovalec okoljskih politik HELCOM razvija skupne cilje in ukrepe.

Kot upravljavski organ konvencije je Helsinška komisija (HELCOM) sestavljena iz predstavnikov Danske, Estonije, Evropske skupnosti, Finske, Nemčije, Latvije, Litve, Poljske, Rusije in Švedske.

Kaj je dosegla doslej?

HELCOM je v skladu s svojim poslanstvom uskladila programe nadzora v regiji in državam podpisnicam konvencije omogočila ugotavljanje procesov, ki se dogajajo v morju kot celoti. Na podlagi zbranih podatkov so bili sprejeti ukrepi za zmanjšanje vnosa hranilnih in nevarnih snovi, zmanjšani pa so bili tudi nekateri negativni učinki ladijskega prometa. HELCOM deluje tudi kot forum za strokovnjake, ki sodelujejo na področjih, kot so načrtovanje hitrega odzivanja in hitro odzivanje na nesreče.

Vzpostavitev omrežja zavarovanih območij Baltskega morja je imela pomembno vlogo za izboljšanje stanja vrst, kot so belorepi orel, kormoran, baltski divji losos in tjulenji v severnem delu morja.

HELCOM-ov projekt nadziranja pojavnosti nevarnih snovi, ki pristanejo v samem morju, se je začel leta 2008. Financira ga Nordijski svet ministrov in analizira vzorce rib v morski vodi, tako da dopolnjuje delo projekta COHIBA, ki pri viru odpadnih voda nadzira kemikalije, preden začnejo pronicati v okolje.

HELCOM-ov akcijski načrt, ki so ga že sprejele vse države, se vključuje v strategijo Baltskega morja, da spodbuja doseganje njenih okoljskih ciljev.

V tej rubriki se Panorama odziva na vaše skrbi in vprašanja o praktičnih problemih projektov ter druga vprašanja, ki nam jih pošljete. Pišite nam na naslov: regio-panorama@ec.europa.eu

Strategiji za regijo Baltskega morja je zelo koristilo širše javno posvetovanje. Tole ste povedali nekateri izmed vas:

„Poleg tradicionalne infrastrukture je življenjskega pomena za regijo tudi razvoj infrastrukture informacijsko-komunikacijske tehnologije. Potrebni so usklajeni ukrepi za razvijanje skupnih standardov, npr. elektronske identifikacije. Predvidevamo, da razvoj čezmejnih e-storitev vodi k odpiranju storitvenega sektorja za konkurenco med državami članicami in hkrati postane ključni dejavnik gospodarskega in socialnega povezovanja v regiji Baltskega morja.“

Združenje estonskih mest

„Treba je spodbujati krajevne in regijske projekte, da uporabljajo različne vire financiranja, kot so skladi Jaspers, Jeremie in Jessica, kar pripomore k temu, da strategija postane model razvoja makroregije. Vsaj na začetku mora imeti Komisija osrednjo vlogo, da začne strategijo ter zagotovi njeno financiranje in izvajanje.“

Združenje finskih krajevnih in regijskih oblasti

„Pozdravljamo tudi to, da je strategija za regijo Baltskega morja načrtovana kot akcijsko usmerjena strategija z natančno določenimi ukrepi, pričakovanimi rezultati, opredelitvijo akterjev, odgovornih za izvedbo, in s terminskim načrtom izvedbe.“

V tem se kaže konkreten in v rezultate usmerjen proces. V odboru Öresund so zastopane krajevne in regijske oblasti, ki lahko vnesejo konkretno vsebino v izvajanje strategije.“

Odbor Öresund, Danska

„Omrežje NSPA pozdravlja strategijo EU za regijo Baltskega morja in želi poudariti vlogo severnih območij v širšem kontekstu regije Baltskega morja. Območja, ki jih predstavlja naša skupina, so pogosto razumljena le kot oddaljena območja z nizko gostoto prebivalstva, dejansko pa so to pomembni dobavitelji mineralov in naravnih virov; to so območja z visoko stopnjo inovacijske sposobnosti in bazo znanja ter so pobudniki gospodarske rasti v regiji Baltskega morja. Delujejo kot pomembni posredniki med EU in Rusijo ter imajo lastne izkušnje in rešitve za poglobitve izzive, s katerimi se v tem trenutku srečujeta regija Baltskega morja in Evropa kot celota, na primer demografski izzivi, podnebne spremembe in globalizacija.“

Uravnotežen razvoj regije Baltskega morja ne more biti osredotočen le na osrednji del tega morja. Zato omrežje NSPA poudarja pomembnost najsevernejših območij regije Baltskega morja za strategijo in potrebo po tem, da se ugotovijo dodana vrednost in številne možnosti, ki jih ta severna območja EU nudijo regiji Baltskega morja in celotni Evropi. Uravnotežena regija Baltskega morja potrebuje močan sever.“

Severna redko poseljena območja (Northern Sparsely Populated Areas)

Ta skupina kaže tesno sodelovanje med štirimi najsevernejšimi okrožji Švedske (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Västernorrland), sedmimi najsevernejšimi in vzhodnimi regijami Finske (Lapland, regija Oulu, Osrednja Ostrobothnia, Kainuu, Severna Karelia, Severni Savo in Južni Savo) in severno Norveško (Finnmark, Troms in Nordland).

„Fundacija Baltic Sea 2020 meni, da Strategija za regijo Baltskega morja (v nadaljevanju ‚strategija‘) ponuja edinstveno priložnost za močnejšo krepitev pobud akcijskega načrta Helsinške komisije (HELCOM) za Baltsko morje (BSAP). Zato poudarjamo, da je zelo pomembno, da se BSAP vključi v Strategijo za regijo Baltskega morja. Naš glavni argument v prid temu je to, da je strategija pobuda EU, zato upamo, da lahko okrepi mehanizme za izvajanje in izboljša upravljanje. Pobuda in ukrepi bodo dobili politično podporo na visoki ravni, če jih sprejme Svet.“

Odločno izvajanje ukrepov lahko uspešno omeji škodo, ki jo povzročata zlasti evtrofikacija in čezmerni ribolov, pa tudi nevarne snovi in invazivne vrste. Ključnega pomena je to, da strategija ne le jasno določi ukrepe, ampak tudi imenuje odgovorne organe in institucije, ki bodo skrbeli za nadzor in zagotavljali izvajanje ukrepov. Samo tedaj se lahko borimo za to, da bomo dosegli enega izmed poglobitvenih ciljev BSAP ‚Baltsko morje brez evtrofikacije‘.

Baltic Sea 2020 – fundacija, katere cilj je spodbujanje konkretnih in aktivnih ukrepov za izboljšanje okolja Baltskega morja.

SKUPNO DELOVANJE V PRID REGIJE

BALTSKEGA MORJA

Podpora razvoju te strategije prihaja z različnih koncev in številne organizacije, na primer NVO, predstavniki podjetniških in delavskih skupin ter javni organi izkazujejo aktiven interes za regijo. Strategija za regijo Baltskega morja je razumljena kot inovativen pristop k območju, ki ima svoje težave, pa tudi svoje zmožnosti. Tako združuje znanje o tem, kako je treba pristopiti k vsaki posamezni prednostni nalogi, glede na to, kako je ta povezana z drugimi, in dejstvo, da se vse to najbolje udejanja na regionalni ravni.

Pri **Generalnem direktoratu za pomorske zadeve in ribištvo** je poudarek na razvoju trajnostnih pomorskih dejavnosti v vodah EU in zunaj njih. Celostna pomorska politika, ki je bila uvedena leta 2007, je tesno povezana s Strategijo za regijo Baltskega morja, saj obe pri predlaganju politik upoštevata pomembnost krajev in medsebojno učinkovanje dejavnikov.

Razumevanje, da področij, kot sta npr. turizem ali proizvodnja energije na morju, ne moremo obravnavati z isto metodo diskretnih elementov, je še posebej pomembno za Baltsko morje, kjer je koncentracija pomorskih dejavnosti visoka: prometna mednarodna pomorska plovna pot, krhek ekosistem, energetske viri in vplivi onesnaževal so le nekateri izmed elementov, ki so neločljivo prepleteni drug z drugim.

Ker imajo mnoge zadeve, navedene v regijski strategiji, pomorsko razsežnost, Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo popolnoma podpira zamisel strategije širokega spektra in je predlagal pet ključnih področij, na katera se je treba še posebej osredotočiti.

Pomorski nadzor

Petnajst odstotkov vsega svetovnega tovora se prevaža po Baltskem morju in ta delež naj bi se do leta 2015 še podvojil. Tovorijo se tudi nevarne snovi, kot je nafta, zato mora biti varnost v ospredju pozornosti. Pomorski nadzor je pomemben tudi za ribištvo, mejni in carinski nadzor ter za preprečevanje kriminala. Direktorat je pripravljen finančno podpreti pilotski projekt, ki bo zagotavljal podporo čezmejnemu sodelovanju

in izmenjavi informacij med sistemi za nadzor pomorskega prometa. Želi si tudi formalno oceno varnosti regije Baltskega morja, da bi dobil jasno predstavo o razsežnostih tega problema.

Pomorsko prostorsko načrtovanje

Toliko zahtev, tako majhno območje: zdi se, da ima vsakdo svoje zahteve do morja. Če hočemo slediti zahtevam varstva okolja ter zaščititi vrste in življenjsko pomembne ekološke procese, hkrati pa zagotavljati gospodarsko rast, morajo ljudje vedeti, katera območja je treba ščititi, katera so lahko namenjena vetrnim elektrarnam, katera pomorskim plovnim potem itd. Za to je potreben pogled s ptičje perspektive prostorskega načrtovanja – oblikovanje zemljevida, ki določa, kaj naj bi kje bilo.

Čist pomorski promet

Čeprav pomorski promet zajema več kot 90 odstotkov evropske trgovine in pomeni okoljsko čist prevoz proizvodov z enega kraja na drugega, če upoštevamo izpuste na tono tovora, njegov celoten vpliv na okolje zaradi odpadnih voda, industrijskih čistil in učinka na kakovost zraka dokazuje, da je treba v sektorju pomorskih prevozov narediti še marsikaj za njihovo okoljsko čistost. Torej je vprašanje čistega pomorskega prometa dobrodošlo kot krovni pojem za vrsto ukrepov, vključno z uporabo električne energije z obrežja v vseh večjih baltiških pristaniščih.

Trajnostno ribištvo

Nedvomno je stanje staležev še vedno skrb zbujujoče, čeprav se nekateri staleži povečujejo. Večji obseg sodelovanja med državami okoli Baltskega morja je nujno, da se lotijo napak trenutne skupne ribiške politike in da pokažejo, kako ukrepati v prihodnje, ko bo ta politika prenovljena.

Grozdi v pomorskem sektorju

Pomorskim panogam v Evropi gre dobro in v sektorju so možnosti za rast. S povezovanjem v skupine in mrežnim povezovanjem gre lahko grozdom še bolje. To je še posebej pomembno v Baltiku, kjer so trgi majhni in vlada mešanica raznih dejavnosti. Krepitev teh grozdov bo koristila gospodarstvu v regiji in bo imela pozitivne posredne učinke na EU kot celoto.

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) zastopa interesne skupine, kot so NVO, organizacije delodajalcev in skupine, ki zastopajo delavce, daje jim glas in možnost, da jih slišijo večje institucije EU. V središču njihove pozornosti do regije bo blaginja Baltika v prihodnosti, ob upoštevanju tega, da ima največjo prednost okolje.

Omejitve, ki zavirajo razvoj regije, je treba odpraviti – devet držav ob morju uporablja osem valut; birokratske omejitve, kot so zahteve za pridobitev licenc, onemogočajo prosti pretok delavcev in opravljanje storitev; univerzam in raziskovalnim organizacijam v celotni regiji bi koristilo tesnejše sodelovanje.

Direktiva o storitvah, ki se zavzema za enotne pogoje delovanja podjetij, ki poslujejo čezmejno, se mora do konca leta 2009 uvesti v vseh državah članicah in po mnenju EESO je njeno temeljito izvajanje ključnega pomena za blaginjo regije. Odbor odobrava dejstvo, da strategija podpira zmanjšanje birokracije in poudarja pomen tesnejših povezav med raziskovalnimi organizacijami. Vendar pa EESO izraža zaskrbljenost glede tega, da se za strategijo ne namenja dodatnega financiranja. Regionalni skladi za prednostne cilje Baltika imajo veliko sredstev, vendar jih morajo proporcionalno pokrivati tudi sredstva nacionalnih vlad. Odbor se boji, da tiste države, ki najbolj potrebujejo naložbe EU, ne bodo mogle plačati svojega deleža.

Ena izmed največjih groženj za Baltsko morje je evtrofikacija – pretirane količine hranilnih snovi iz kmetijstva in neočiščene odpadne vode, ki pritekajo v morje in povzročajo cvetenje alg, ki vodi odvzemajo kisik in povzročajo odmiranje vrst v tem območju.

Svetovni sklad za naravo (WWF) meni, da je celosten pristop k morju in človeški uporabi le-tega edina mogoča pot v prihodnosti. Problem evtrofikacije pristane na mizah ministrov za okolje, čeprav je poglavitni vzrok zanj zlasti kmetijstvo – to je le en primer, ki dokazuje nujnost sodelovanja ministrstev in različnih ravni oblasti.

WWF pozdravlja poudarek, ki ga dajeta Strategija za regijo Baltskega morja in celostna pomorska politika sodelovanju posameznih sektorjev. Po ugotovitvah sklada WWF so tu najrazličnejši sektorji, od podmorskih kablov do turizma, ki hočejo izkoriščati morje. Vsakega od teh nadzirajo različne ravni – nacionalna, regijska, EU ali svetovna. Niti ena organizacija ne skrbi za upravljanje celote in pritisk na morje se vse bolj povečuje. Zato WWF zelo veseli, da strategija obravnava Baltsko morje kot regijsko vprašanje, pri katerem je vsak prednostni cilj povezan z drugim.

Toda hkrati opozarja: Pri upravljanju morja se je treba sprijazniti s tem, da od morja ne moremo zahtevati več, kot nam lahko da na trajnosten način. Pred tem so bili vplivi na okolje obravnavani za vsak sektor posebej. WWF poudarja, da tak pristop ne da celostne podobe – da je treba preučiti vse dejavnosti in učinke skupaj in ukrepati z razumevanjem, da mora biti vsak sektor vključen v širšo podobo. Zato ta skupina meni, da bi moralo biti pomorsko prostorsko načrtovanje tisti ključni ukrep, ki bi pripomogel k ponazoritvi tega, kako vsi uporabniki uporabljajo in bi morali uporabljati morje skupaj glede na zmogljivost in omejitve njegovega ekosistema.

Povezave Evropske komisije:

Strategija EU za regijo Baltskega morja

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

Politika severne dimenzije

http://ec.europa.eu/external_relations/north_dim/index_en.htm

Evropski instrument sosedstva in partnerstva (ENPI) za čezmejno sodelovanje z Rusijo

http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/index_en.htm

Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo

http://ec.europa.eu/dgs/fisheries/index_sl.htm

Povezave na projekte, ki so bili omenjeni v tej številki:

HELCOM

<http://www.helcom.fi/>

JOSEFIN

<http://www.josefin-org.eu/>

COHIBA

http://meeting.helcom.fi/c/document_library/get_file?folderId=89317&name=DLFE-33722.pdf

http://www.helcom.fi/projects/on_going/en_GB/cohiba/

Evropski ekonomsko-socialni odbor

<http://eesc.europa.eu/>

Svetovni sklad za naravo

<http://www.wwf.org/>

Musikpark v Mannheimu

<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

Univerzitetni center za nano zdravje Swansea

<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

„Teritorialna kohezija pod drobnogledom“, avtor: prof. Andreas Faludi (Evropska komisija – Regionalna politika – Inforegio)

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf

Druge koristne povezave:

Akterji v regiji Baltskega morja

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/pdf/websites.pdf

Baltski portal

<http://www.balticsea.net/>

Baltski atlas okolja (interaktiven)

<http://maps.grida.no/baltic/>

Svet baltskih držav

<http://www.cbss.st/>

Povezava na glavno spletno stran za naslednjo številko:

Podnebne spremembe

http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/environment/index_sl.htm

TERITORIALNA KOHEZIJA – OD KOD IZVIRA TA KONCEPT

Panorama se ukvarja z vprašanji, ki so v interesu regionalne politike. V tej številki povzemamo članek o zgodovini teritorialne kohezije, ki ga je pred kratkim napisal Andreas Faludi, profesor predmeta Sistemi prostorske politike v Evropi na Tehnološki univerzi iz Delfta.

Teritorialna kohezija – cilj, ki mu je vredno slediti

Že pred drugo svetovno vojno so se urbanisti v severozahodni Evropi navduševali nad sistemi metropolitanskih parkov v ZDA, mesti vrtov in zavzemanjem za zeleni pas v Združenem kraljestvu. V upoštevanju po vojni je postalo običajno oblikovanje politike, ki je ustrezala posameznim regijam. Z ustvarjanjem novih modelov razvoja mest so urbanisti hoteli biti del tega načrtovanja.

Od začetka sta bili v ospredju evropskega prostorskega načrtovanja/politike teritorialne kohezije dve načeli: uravnotežen razvoj in dobro teritorialno upravljanje – kohezija in koherenca. To je temeljilo na priznavanju učinkov, ki bi jih odprava carinskih omejitev lahko imela na ekonomsko geografijo.

V Rimski pogodbi so se države, tedaj članice Evropske gospodarske skupnosti, omejile le na izjavo, da želijo „okrepiti enotnost svojih gospodarstev in zagotoviti njihov usklajen razvoj ob zmanjševanju zdajšnjih razlik med posameznimi regijami in zaostalosti regij z omejenimi možnostmi“.

Ko so tudi Združeno kraljestvo, Danska in Irska postale članice, se je pozornost usmerila drugam. Združeno kraljestvo ni moglo koristiti ugodnosti skupne kmetijske politike v skladu s svojimi prispevki, imelo pa je industrijska območja v zatonu, zato je bila predlagana minimalistična regionalna politika, ki je subvencionirala nacionalne proračune.

Možne definicije teritorialne kohezije

Teritorialna kohezija se nanaša na položaj, pri katerem politike zmanjševanja razlik, povečanja konkurenčnosti in spodbujanja trajnosti pridobijo dodano vrednost tako, da se oblikujejo v skladne pakete, pri čemer se upošteva to, kje se izraža njihov vpliv, specifične priložnosti ter omejitve tukaj, zdaj in v prihodnosti.

Politika teritorialne kohezije se nanaša na ukrepe, ki spodbujajo dobro teritorialno upravljanje s ciljem doseganja zgoraj opisane koherentnosti. Evropska politika teritorialne kohezije se še posebej nanaša na take ukrepe, ki jih sprejemajo institucije EU.

Izhajanje iz prvotnega interesa

Leta 1949 je bil ustanovljen Svet Evrope. Opozoril je na prekomerno koncentracijo prebivalstva in regionalne razlike, ko je sprejel resolucijo, v kateri je poudaril, da je „skladen geografski razvoj“ naloga evropskih institucij, leta 1968 pa je delovna skupina objavila dokument „Regionalno načrtovanje, evropski problem“.

Z oblikovanjem okvira ciljev in tem je Skupnost dobila pravi program prostorskega načrtovanja/teritorialne kohezije, zaradi katerega se je nato postavilo vprašanje: „Kako se to sklada z drugimi politikami Skupnosti?“. Vprašanje, ki je še danes predmet razprav.

Vloga teritorialne kohezije v EU

V današnji Evropski uniji podpirajo teritorialno kohezijo Evropski parlament, Odbor regij in Evropski ekonomsko-socialni odbor. Poudarjajo svojo skrb za uravnotežen in trajnostni razvoj in potrebo po ustreznem upoštevanju regijske in krajevne različnosti ter dostopnosti storitev splošnega gospodarskega pomena. Ker s sodelovanjem izboljšano upravljanje omogoča učinkovitejšo politiko, se zavzemajo za to, da bi teritorialna kohezija postala cilj vseh politik EU. Po mnenju Evropskega parlamenta je to steber kohezijske politike.

Avtor članka „Teritorialna kohezija pod drobnogledom“:
Profesor Andreas Faludi

Evropska komisija – Regionalna politika – Inforegio

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf

Novi komisar za regionalno politiko

Po odstopu Danute Hübner, ki je bila izvoljena v Evropski parlament, je bil za evropskega komisarja za regionalno politiko imenovan Paweł Szymecki. Imenovanju P. Szymeckija, ki je trenutno član uprave poljske nacionalne banke, se bomo podrobneje posvetili v naslednji številki Panorame.

V vsaki številki Panorame je predstavljen razvoj dveh projektov z vidika tistih, ki ju vodijo. Oglejmo si dobre in slabe strani vodenja projektov, financiranih s sredstvi ESRR: ugotovljamo težave in si delimo rešitve.

PROJEKT

1

V MUSIKPARKU V MANNHEIMU

Musikpark v Mannheimu – projekt, ki ga lahko novoustanovljena mala in srednja podjetja v glasbenem sektorju uporabijo kot prvo stopničko na svoji poti. Musikpark s površino 4 300 kvadratnih metrov zagotavlja prostor za koreografije in nastope, delavnico, več zvočnih studiev, televizijski studio in sodobno sejno sobo, v kateri se dogovarjajo za vsa tista pomembna prva naročila.

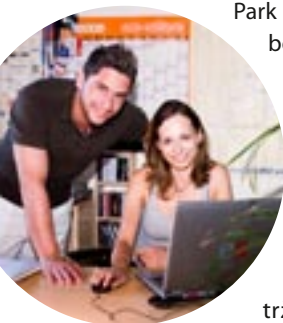
Dejstva in številke

V okviru cilja II bo v Musikpark vloženi nekaj več kot pet milijonov €. Financiranje se je začelo leta 2004 in bo trajalo več kot petnajst let.

Kako uspešno prestati gospodarsko krizo

Medtem ko gospodarstva trpijo zaradi gospodarske krize, Musikpark ne le dobro posluje, ampak je celo še uspešnejši kot kdaj koli prej. Prvič v zgodovini ima park čakalno listo za MSP, ki želijo najeti prostore pod njegovo streho. „Zelo prijetno smo presenečeni,“ pravi redni sogovornik Panorame Christian Sommer. In pojasni: „Več ljudi si želi priti sem, kot pa jih hoče oditi – to je zelo spodbudno.“

Topla greda za mlade MSP

Park ponuja MSP dostop do storitev in jih združuje za bolj uspešno trženje, zato ni prav nič presenetljivo, da ljudje čakajo v vrsti, da bi bili udeleženi pri njegovem uspehu.

Na začetku tega leta sta dva MSP dobila nov ‚paket za začetek poslovanja‘, ki jima je omogočil dostop do telefonskih linij, vzpostavitev spletnih povezav in najem pisarn po posebno ugodni ceni, vključno z brezplačnim trženjem in finančnim svetovanjem. In tako napredujeta od enega uspeha do drugega. Eden od obeh podjetnikov je trenutno na turneji s skupino, ki jo vodi, in zdi se, da dobro služijo, druga mlada podjetnica pa je oblikovala spletno stran za ustvarjalne storitve in njeno podjetje je začelo dobro poslovati. „Imela je težavo s svojim ponudnikom spletnih storitev, ampak našli smo ji novega ponudnika in zdaj v njenem podjetju vse poteka gladko,“ nam je pojasnil Sommer.

Za tiste, ki imajo v najemu prostore v Musikparku, se to leto dobro odvija. Sommerju in njegovi ekipi je uspelo najti tudi poslovnega angela, ki je prispeval nekaj investicijskega kapitala – ključnega za novoustanovljene MSP. „20 000 evrov se morda ne zdi veliko za začetek, toda za mlado podjetje je to ogromno denarja, ki ga samo le težko dobi,“ pravi Sommer.

Namen parka pa je vzpostavljanje vsestransko koristnih stikov in to mlado podjetje ne le da še vedno posluje, ampak prejema tudi nasvete izkušenega poslovnega. Dobro delujejo tudi povezave med študijem na PopAkademie v Baden-Württembergu in Musikparkom. Pet diplomantov šole PopAkademie je odprlo trgovino v Musikparku, pridružili pa so se še štirje z mannheimskega glasbenega konservatorija.

Kako najbolje izkoristiti ponujene storitve

Čeprav se projekt zelo dobro odvija, pa brez težav ne gre. Zanimivo, če ne kar vznemirjujoče je, kako uporabniki subjektivno presojujejo ponudbo parka. Čeprav ima Sommer bogate izkušnje kot glasbenik in umetniški vodja, ga je razočaralo mnenje uporabnikov, da park zanje ne naredi dovolj.

„Nek MSP se bo na primer pritožil, da ni dobil zadovoljive pomoči pri iskanju vlagatelja,“ pojasnjuje Sommer. „In vendar lahko vzamem njihov spis in jim pokažem, kdaj smo jim svetovali glede tega.“ MSP ponujenih možnosti nekako ne izkoristijo popolnoma in imajo občutek, da nekaj manjka.

„To je zares zanimivo,“ pravi Sommer, ki je o tem govoril z dvema profesorjema ekonomske psihologije – obema se je to zdelo tako zanimivo, da želita raziskovati to nezadovoljstvo.

PopAkademie v Baden-Württembergu v Mannheimu svojim študentom ponuja možnost pridobitve diplome s področja popularne glasbe. Za to sta na voljo dve študijski smeri, „konservatorijski“ pristop za glasbene instrumente, ki jih ne poučujejo na tradicionalnih glasbenih šolah, in študij menedžmenta. Ko se diplomanti po študiju preselijo v Musikpark, je to zanje ugodno okolje, v katerem lahko začnejo poslovati. V naslednji številki Panorame si bomo podrobneje ogledali šolo PopAkademie.

Preraščanje Musikparka

Čeprav zadovoljstvo strank ni vedno preprosta naloga, ima Sommer vsaj to zadoščanje, da se srečuje z drugo težavo, sicer veliko, ampak pozitivnejšo. „Nekatera podjetja postajajo prevelika. Zato se morajo razširiti in najti več prostora.“

Čeprav Musikpark obdajajo neizkoriščena zemljišča, so ta v lasti občine, ki ni zainteresirana, da bi jih izkoristili za ta namen. „Poglavitni cilj v drugi polovici tega leta bo pridobivanje politične volje za gradnjo in ustvarjanje novega prostora, ki bi ga lahko uporabljali tisti, ki so nas uspešno prerasli,“ pravi Sommer.

CNH je združil akademike, zasebni sektor in nacionalne zdravstvene ustanove ter si prizadeva uporabiti nanotehnologijo pri odkrivanju bolezni in določanju ustreznega zdravljenja.

Dejstva in številke

V Center za nanozdravje (Centre for NanoHealth) bo v okviru cilja ‚konvergenca‘ vloženi nekaj več kot 21 milijonov €. Financiranje se je začelo leta 2009 in bo potekalo več kot pet let.

CNH – spodbuda lokalnemu zaposlovanju

Center je velik napredek slavil 9. junija, ko je na uradno odprtje ob začetku svojega delovanja povabil lokalna mala in srednja podjetja. „Naš namen je navdušiti MSP nad podjetniškimi poganki,“ je pojasnil redni sogovornik Panorame dr. Tim Claypole, ki je član izvršnega odbora.

Odprtja so se udeležili predstavniki tridesetih podjetij, ki so poslušali govor profesorja Maura Ferrarija, mednarodno priznanega strokovnjaka na področju razvoja, izboljševanja in uporabe biomedicinske nanotehnologije.

CNH se obeta preboj na področju medicine in znanosti, ob tem pa bo tudi spodbudil lokalno gospodarstvo, ki to zelo potrebuje. Pričakujejo, da bodo v naslednjih petih letih na območju Swansea Bay ustvarili do 450 novih delovnih mest. Center z najsodobnejšo tehnologijo bo imel sedež v univerzitetnem naselju Univerze v Swanseaju in bo združeval klinične zdravnike, naravoslovce, inženirje in podjetnike.

Center za nanozdravje načrtuje, da bo podpiral približno 400 podjetij – več kot 300 jih bo malih in srednjih podjetij iz Walesa, kar bo pomenilo pravo spodbudo za to regijo.

Swansea bo v osrčju nanorevolucije

Ferrari je pozdravil delo Centra in občinstvo na odprtju navdušil s svojimi poslovnimi izkušnjami z nanotehnologijo in nanozdravjem.

V svojem govoru je pozval poslovneže, naj mislijo širše in iščejo različne vrste uporabe te tehnologije, kot je na primer projekt dvoletnega potovanja na Mars, ki ga načrtuje NASA. Astronavti se bodo pri tem zanašali na nanomedicinske naprave za zgodnje odkrivanje in intervencijske ukrepe ter za osebno zdravljenje.

„Nanotehnologija je šele pred kratkim prešla s področja znanstvene fantastike v znanost, vendar bodo orodja, ki so že na voljo in jih lahko še razvijemo, spremenila medicino na boljše,“ je pojasnil Ferrari.

Pacienti in patenti

Kot človek z več kot 30 prijavljenimi patenti tako v ZDA kot v mednarodnem merilu je bil Ferrari prava izbira za govornika na uradnem odprtju, saj je eden izmed ključnih ciljev Centra poleg pridobivanja znanja izkoristiti izsledke inovativnega raziskovanja za poslovni razvoj.

Ferrari je ustanovil več podjetij in je tudi znanstveni ustanovitelj podjetja NanoMedical Systems (NMS) iz Austina v Teksasu in podjetja Leonardo Biosystems. S svojimi izkušnjami, ki jih je posredoval občinstvu, je zbrane navdušil za oblikovanje novih produktov.

Svoj govor je sklenil z opozorilom, da nanotehnologija sama po sebi ni dovolj, ampak je „nabor orodij, ki jih je treba vključiti v mnoge druge stroke in razvijati v partnerstvu s podjetniki in pacienti“.

Drugi mejniki

Čeprav je Claypole zadovoljen z začetkom delovanja, pravi, da ima projekt težave z državno pomočjo. „Spopadamo se problemi financiranja,“ pojasnjuje. Zatika se pri pritoku finančnih sredstev, zato Center le težko pridobi opremo, ki jo potrebuje.

Upamo, da se bodo stvari uredile pravočasno pred načrtovano zaposlitvijo novega osebja to jesen.

KONFERENCA O MREŽNEM POVEZOVANJU

V VISBYJU NA ŠVEDSKEM 11.–12. JUNIJA 2009

Novi obraz evropskega sodelovanja

EU ima v regiji Baltskega morja novo vlogo, saj kot gostiteljica spremlja projekte sodelovanja med številnimi državami. Konferenca o mrežnem povezovanju 11. in 12. junija v Visbyju na švedskem otoku Gotland je združila vse ključne akterje, od okoljevarstvenih organizacij do finančnih institucij. To je bila priložnost za vpogled v podrobnosti enega izmed prvih projektov v okviru Strategije za Baltsko morje, za to, da srečamo vključene ljudi in bolje razumemo vizijo za velikopotezne cilje, ki so bili določeni za regijo.

V tej regiji EU prvič izvaja strategijo, ki se zanaša bolj na ljudi in zamisli kot na proračune. Organi EU igrajo strateško vlogo, tako da imajo pregled nad širšim okvirom za celotno regijo in usklajujejo vodje projektov s številnih področij in držav. To je prva makroregionalna strategija, ki je združila pobude, ki jih financirata strukturni in kohezijski sklad, da bi dosegla večji učinek v vseh državah članicah in drugod.

Preskok od dobrega k izjemnemu

Ta regija se ponaša z mnogimi naravnimi bogastvi, s široko paleto poslovnih možnosti in ljudmi, odprtimi za nove zamisli. Številne države, ki obkrožajo Baltsko morje, so v svoji zgodovini spremljale iste dogodke in se lahko veselijo skupne prihodnosti. Hkrati pa se zaradi nacionalnih meja in zahtevnega naravnega okolja pojavljajo mnoge praktične težave. Zakaj je torej strategija EU najboljša pot naprej?

Projekti so združeni v skupine štirih širših ciljev izboljšanja okolja, spodbujanja blaginje, povečanja dostopnosti in razvijanja višjih standardov varnosti in zaščite. Kakih 80 vodilnih projektov že poteka, in to po natančnih poslovnih načrtih in z močno podporo organov za upravljanje, specializiranih za posamezna področja. Konferenca v Visbyju je bila priložnost za njihovo predstavitev in osebno spoznavanje. Celo v tej zgodnji fazi je bilo jasno, da strategija spodbuja novo raven odprtosti med državami in občutek partnerstva pri doseganju velikih koristi za regijo.

Govorniki EU politiki vdahnejo življenje

Glavni govorniki z Generalnega direktorata za regionalno politiko so prikazali, kako strokovno znanje in izkušnje EU in dobro upravljanje lahko združita poslovno skupnost celotne regije in spodbudita novo uspešnost s sodelovanjem. Generalni direktor GD za regionalno politiko Dirk Ahner je udeležence opomnil, da bo strategija dodala novo dimenzijo kohezijski politiki EU in ustvarila močno povezanost med projekti, ki dobijo sredstva strukturnih in kohezijskih skladov. Ko ljudje pripravljajo

svoje poslovne načrte, so lahko prepričani, da so del širšega procesa, pri katerem so uveljavljeni finančni viri namenjeni tršemu delu in prispevanju novih koristi za ljudi v regiji.

Rolandas Kriščiūnas, podsekretarka na litovskem finančnem ministrstvu, je v svojem govoru pojasnila, da imajo organizacije, ki delujejo kot organi za upravljanje, že dolgoletne izkušnje z vodenjem in svetovanjem o učinkovitem načrtovanju, financiranju in vodenju projektov. Zagotavljajo, da so razprave aktualne in projektnim partnerjem pomagajo graditi dobra omrežja in se združevati med seboj. Njihova izkušnost zagotavlja najboljši pristop k financiranju novih podvigov, svetujejo pa tudi o učinkovitih poslovnih postopkih in so na tekočem z zakonodajnimi spremembami.

Drugi govorniki iz Komisije so opisali zanimive projekte, ki že potekajo, od pomorskega nadzora do razvijanja učinkovitejših goriv. Na konferenci je bil prikaz projektov, ki so se ga udeležili predstavniki nekaterih projektov. Udeleženci so se lahko osebno spoznali, kar je pogosto najbolj produktiven vidik katere koli konference. Seznanili so se tudi s tem, kako vključenost EU v regijske programe omogoča ljudem različnih narodnosti, da med seboj sodelujejo in svoje projekte dvignejo na novo raven.

Delavnice za prikaz vrhunškega sodelovanja

Po ključnih načelih strategije so se udeleženci posvetili podrobnostim dosedanjega napredka. Drugi dan konference so potekale štiri delavnice, na katerih so bili v središču pozornosti vodje projektov, ko so razložili, kako njihove ekipe prinašajo nove koristi. Tako na primer na Poljskem Tehnološka univerza ob pomoči strokovnjakov iz Nemčije prispeva novo strokovno znanje in izkušnje za gradbene projekte in regijsko načrtovanje. V Litvi naložbe v cestno omrežje upravlja latvijsko finančno ministrstvo. Švedska okoljska tehnologija se uporablja izboljšanje ravnanja z odpadki, medtem ko je za razvoj energetske učinkovitih goriv na Švedskem koristno sodelovanje s Finsko.

EU – mentorica, ne vladarica

Širok razpon mednarodnih partnerjev in strokovnih področij, ki jih združuje strastna pripadnost regiji, še dodatno poudarja sporočilo, da ta strategija ni program. Organi EU proračuna ali zakonodaje ne nadzirajo neposredno, ampak so kot nekakšen katalizator za nova zavezništva, ki naj bi se sklenila, celo med partnerji, za katere bi se prej lahko zdelo bolj malo verjetno, da bodo sodelovali. Podjetja, univerze, organizacije in javni organi že uporabljajo svoja specialistična znanja in EU lahko igra vlogo mentorice, tako da se doseže več dodane vrednosti za vsak prispevani evro javnega denarja.

Ta nov pristop k sodelovanju med državami članicami in Rusijo bo še okrepil svojo moč in učinkovitost z vsakim novim končanim projektom.

Konferenca v Visbyju je zaznamovala začetek strategije Baltskega morja, povezala obraze z imeni in določila obseg dela v prihodnosti.

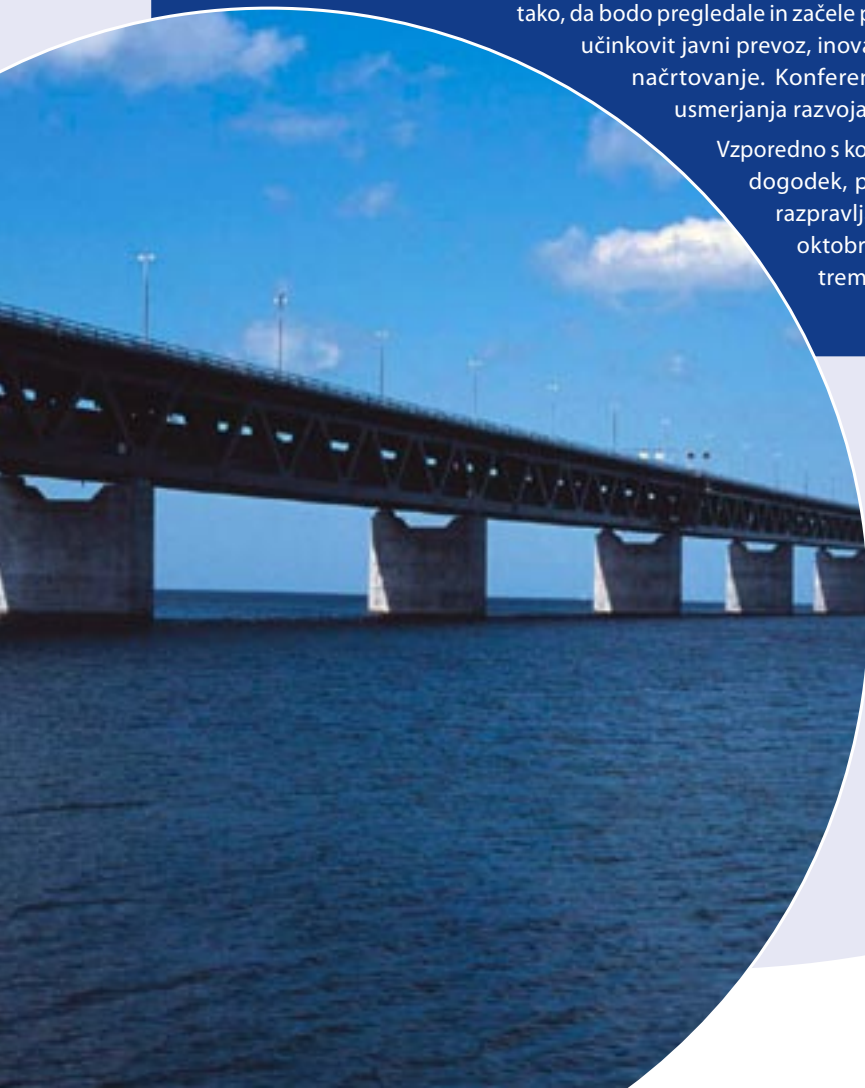
Podregionalno sodelovanje baltiških držav (BSSSC) – 17. letna konferenca

BSSSC je politična mreža regijskih oblasti desetih obalnih držav Baltskega morja v trenutku, ko regije v tem območju lahko dejansko vplivajo na oblikovanje politik na nacionalni ravni in na ravni EU. Njegova poglobljena vloga je podpora Lizbonski agendi za rast in delovna mesta, ki jo ponuja tesno sodelovanje z drugimi panbaltiškimi organizacijami, kot so Zveza baltiških mest, Baltiški razvojni forum in Združenje baltiških trgovskih zbornic.

17. letna konferenca bo potekala v danski regiji Zealand od 13. do 15. oktobra in bo posvečena dvema glavnima vprašanjem, s katerima se srečujejo države okoli Baltskega morja: Strategiji EU za regijo in podnebnim spremembam.

Podnebne spremembe so na Baltiku že občutne in regije članice BSSSC se bodo na ta izziv odzvale tako, da bodo pregledale in začele pobude za obnovljive energetske sisteme, energetsko učinkovit javni prevoz, inovacije, povezane s podnebjem, in regijsko podnebno načrtovanje. Konferenca leta 2009 bo predstavila konkretne primere usmerjanja razvoja v podnebjem prijazno smer.

Vzporedno s konferenco v Roskildu na Danskem bo potekal mladinski dogodek, posvečen trajnostnim družbam. Petdeset mladih bo razpravljalo o številnih vidikih trajnosti, nato pa se bodo 14. oktobra pridružili konferenci. Na programu je razprava med tremi mladimi in tremi politikami.

PREJŠNJA ŠTEVILKA

Prejšnja izdaja Panorame je bila namenjena Letu ustvarjalnosti in inovacij, kot je bilo poimenovano leto 2009. Med izzive tega leta spadata tudi vprašanja, kako meriti ustvarjalnost in njen vpliv na družbo ter kako spodbujati inovacije v najširšem smislu – s tem, da se stopi iz laboratorijev in se razmisli, kako ustvarjalen način mišljenja pripelje do inovacij. Po celotni EU se države odločajo za ustvarjalen pristop k promociji tega leta in njegovih ciljev: pouk inovativnosti za madžarske srednješolce; osveščanje o dediščini in okolju z Odprtimi vrtovi po vsej Poljski; špansko-francoski seminar o inovacijah s podporo strukturnih skladov, če jih naštejemo le nekaj. Inovacije bodo dobile osrednje mesto tudi na vsakoletnem Evropskem tednu regij in mest (5.–9. oktobra 2009): „Inovacije v regijah in mestih Evrope, bo ena izmed glavnih tem letošnjih odprtih vrat (Open days): http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/themes.cfm?sub=1&nmenu=2000

NASLEDNJA ŠTEVILKA

Naslednja številka Panorame bo namenjena podnebnim spremembam – najbrž največjemu izzivu, s katerim se srečujemo. EU je decembra 2008 sprejela integrirano politiko na področju energije in podnebnih sprememb, ki vključuje velikopotezne cilje za leto 2020. Njen namen je postaviti Evropo na pravo pot – v smer trajnostne prihodnosti z nizkoogljičnim in energetsko učinkovitim gospodarstvom –, tako da se izpusti toplogrednih plinov zmanjšajo za 20% (za 30%, če bo sprejet mednarodni sporazum), da se poraba energije zmanjša za 20% zaradi večje energetske učinkovitosti in da bi 20% svojega povpraševanja po energiji pokrili z obnovljivimi viri. Panorama se bo posvetila vprašanju, kako kohezivska politika EU prispeva k doseganju teh velikih ciljev. Od sončnih plošč na francoskem otoku Réunion vse do načrtov avstrijske Gradiščanske, da bi postala energetska neodvisna, Panorama bo preučila, kako regije po vsej Evropi ukrepajo, da bi upočasnile in ublažile podnebne spremembe.

DATUM	DOGODEK	KRAJ
31. avgusta– 1. septembra 2009	18. parlamentarna konferenca Baltskega morja http://www.baltasam.org/	Nyborg (DK)
14.–15. septembra 2009	Evropska mesta in globalni podnebni izziv http://www.se2009.eu/en	Stockholm (SE)
17.–18. septembra 2009	Ministrsko srečanje o strategiji EU za regijo Baltskega morja, ki ga organizira švedsko predsedstvo EU http://www.se2009.eu/	Stockholm (SE)
24. septembra 2009	Teritorialno sodelovanje in teritorialna kohezija http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1	Bruselj (BE)
29. septembra 2009	Kako kohezijska politika podpira razvoj podeželja? http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1	Bruselj (BE)
5.–6. oktobra 2009	11. vrh Baltskega razvojnega foruma, ki ga ta gosti skupaj s švedskim predsedstvom EU http://www.bdforum.org/	Stockholm (SE)
5.–8. oktobra 2009	Odpri dnevi – evropski teden regij in mest: Globalni izzivi, evropski odzivi http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Bruselj (BE)
13.–15. oktobra 2009	Letna konferenca podregionalnega sodelovanja držav Baltskega morja (BSSSC) http://www.bsssc.com/	Sealand (DK)
30. novembra– 1. decembra 2009	Nove metode vrednotenja kohezijske politike: izboljšanje metod vrednotenja http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/evaluation2009/index_en.htm	Varšava (PL)
10.–11. decembra 2009	Konferenca o kohezijski politiki in teritorialnem razvoju: Izkoristimo teritorialni potencial! http://www.se2009.eu/en/meetings_news/2009/12?tab=1	Kiruna (SE)
3. marca 2010	Peta konferenca deležnikov o Akcijskem načrtu HELICOM za Baltsko morje	Helsinki (FI)

Več informacij o pomembnih dogodkih s področja regionalne politike na naslovu
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

NAJ SE SLIŠI VAŠ GLAS

V Panorami so dobrodošli vaši komentarji in vprašanja. Tema naslednje številke bodo **podnebne spremembe**, danes eden izmed največjih izzivov. Kaj naredi EU za zmanjševanje škodljivih izpustov? Kako kohezijska politika prispeva k ublažitvi njihovih posledic? Povejte nam, kako vaši programi spreminjajo vašo regijo na bolje.

Panorama vas tudi vabi, da postavite vprašanja o praktičnih vidikih projektov in politik. Izbrali bomo nekatere izmed vaših komentarjev in jih posredovali strokovnjakom za to področje v naši novi rubriki Odpravljanje težav.

Torej, če imate kaj povedati, to povejte. Stopite v stik z nami, postavite nam vprašanja ali izrazite svoja mnenja in nam pišite na naslov: regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-09-030-SI-C

ISSN 1725-8278

© Evropske skupnosti, 2009
Razmnoževanje je dovoljeno pod pogojem, da je vir naveden.

Tiskano v Belgiji

URAD ZA PUBLIKACIJE EVROPSKE UNIJE
L-2985 Luxembourg

Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno politiko
Enota B.1 – komuniciranje, informiranje in odnosi s tretjimi državami
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41, B-1040 Brussels
faks (32-2) 29-66003
e-pošta: regio-info@ec.europa.eu
spletna stran: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

■ Urad za publikacije